

Ötven sor

Mi a fotográfia? Fényképek sokasága, milliói, sőt milliárdjai. Mi marad meg ebből a képtömegből, akárcsak egy esztendő múlva? Tíz, húsz, száz? Ki tudja? Azok, amelyek kiállják az idő próbáját műzeumok, archívumok mappáiba zárva várják felfedezőiket, akik kiássák az idő homokjából és közkinccsé, a fotóművészet részévé teszik őket. A többi lapang, elvész, elenyészik — olvasom egy fotótörténeti könyvben, mely néhány fantasztikus adatot is közöl. A Kodak Vállalat felmérései szerint az USA-ban 1978-ban tízmilliárd fotót készítettek, 1980-ban csak Olaszországban nyolcszázmilliót. Mit jelenthetnek nekünk, magyaroknak, szegedieknek

a „kis Liebmann” fotói.

melyekből 85. születésnapja alkalmából állítottak ki a Saitóház klubjában egy csokorravalót? Ha erre választ keresünk, nem kerülhetjük ki a következő kérdést: egyáltalán mit jelent a fotográfia a XX. század utolsó negyedében?

A fölgvorsult információ zuhatagában egy új, önálló és öntörvénvű közlési eszköz és művészeti ág vert gyökeret és terebélyesedett óriásivá: a fényképezés. A fotók — képeken, újságokban, folyóiratokban, könyvekben, nyomtatva és kivetítve — mindennapiaink elmaradhatatlan kísérői. Hiteles dokumentumai a történelemnek, krónikái az emberek életének, rögzítői a környezetváltozásoknak, s ha valaki nemcsak szakmája szerelmese, hanem elkötelezett művelője és tudatos krónikás is, mint Liebmann Béla, a fotósok szegedi dovenie, akkor többet képes tenni, mint tükörtartani az eseményeknek. Egy önálló képi nyelv birtokosaként fotómasinája segítségével elkészítette az elmúlt hat évtized fényvel írt szegedi dokumentumalbumát. Túl a lencsén, a technikán, észrevette a múlt pillanatok varázsát, az emberi gesztusok maradandó értékét, a történelmi események lényegét. Krónikás volt és lokálpatrióta, aki úgy dolgozott hivatászerűen, hogy nem kötötte magát szerkesztőségekhez hivatalos papírokkal: úgy rögzítette élményeit, hogy másoknak is üzeni tudott vele: úgy ragadta meg a pillanatot, hogy az sokak számára felidézhető; úgy mentette az egyéni és a kollektív emlékezet mozaikkockáit, hogy az utána következő generációk számára színes, tartalmas és gazdag kép állhat össze.

Hosszú volt az út, míg a Színházi Életben megjelent első fotóktól eljutott az országos ismertségig, míg Szeged hosszú évekig egyszemélyes riporteri stábia lett, míg lapunknak hosszú évtizedeken át szeretett és megbecsült külső munkatársává vált. Otthon volt a szabadtéri bölcsőjénél, a játékok hőskorában: a munkatáborok kegyetlen körülményei között sem lett hűtlen fényképezőgéphez, elébe ment az eseményeknek a felszabadulás heteiben, hónapjaiban, ott volt az azt követő, fölgvorsult időszak megannyi eseményénél, de megörökítette a változó város arcát, szeretettel forgolódott a tánei utcákon és megbecsült fotóriporter lehetett Szent-Györgyi Albert laboratóriumában.

Liebmann Béla egy hosszú és tartalmas életpálya alkotója, talav. alapítványt létesített az újságfényképezés színvonalának emelése, a szakma népszerűsítése érdekében. Neve összeforrott a város hat évtizedének történetével. Biztos vagyok abban, hogy képeinek java maradandó a sok-sok milliárdos képáradat között is. Munkássága része a magyar fotótörténetnek. Képeiből talán kitelne egy albumra való. Esetleg egy következő születésnap ajándékként.

Tandi Lajos

Filatéliai vetélkedő

Július 16. és 21. között Kőszegen rendezik meg a II. Magyarországi Nemzetközi Ifjúsági Filatelista vetélkedőt. Az előző 1975-ben tartották. A 16—22 év közötti bélyeggyűjtők idei nemzetközi versenyén az európai szocialista országok mellett kubai fiatalok is részt vesznek. A vetélkedő témája a Magyar Tanácsköztársaság lesz. A csapatok történelmi és filatelista ismereteikről először írásban adnak számot, majd a témához kapcsolódó, a zsűri által rendelkezésre bocsátott 50—60 bélyegből álló kiállítást kell készíteniük, a következő napon pedig szóbeli vetélkedőn vesznek részt.

A nagyszabású verseny „dobogósait” — az ünnepélyes eredményhirdetés után — középkeri ceremónia szerint lovaggá ütik.

A verseny helyszínén a posta alkalmi bélyegzést használ.

Ember — munka — társadalom

Június 25-én nyitják meg a miskolci nyári egyetemet. Az „Ember — munka — társadalom” címszóval szervezett stúdiósorozat idei fő témája a vállalkozás és a felelősség lesz.

Az előadásokat az adott témát legjobban ismerő neves szakemberek tartják. Az idei miskolci nyári egyetemre százötvenen jelentkeztek. A hallgatók többsége elméleti és gyakorlati szakember, felelős vezetője különböző intézményeknek és vállalatoknak.

A nyári egyetem hallgatói tíznapos miskolci tartózkodásuk során megismerkednek a város és Borsod megye kulturális értékeivel, természeti szépségeivel.

Elcsitul a gyermekzsivaj...

Az iskola már régen kiszorult az öt megillető helyről. Szurtos picike lyukba kényszerítették a virgonckintetű nebulók csapatát, az ódon osztályteremből raktárat alakítottak, az öltöző folyosóba bolt költözött. A tanyai lámpásoknak tisztelt tanítók otthonait hajléktalan családok foglalják. Valamikor száznál is többen taposták az iskolába vezető gyalogutakat, semlyéki csapásokat, most mindössze tizenegy kisdíák biciklizik a betonúton. Régen a szellem és a lelkiismeret táplálására szolgált az út mentén hivatkozott épület, most kegyeret, tejet is mérő kocsmát rejtenek a dúslombú fák.

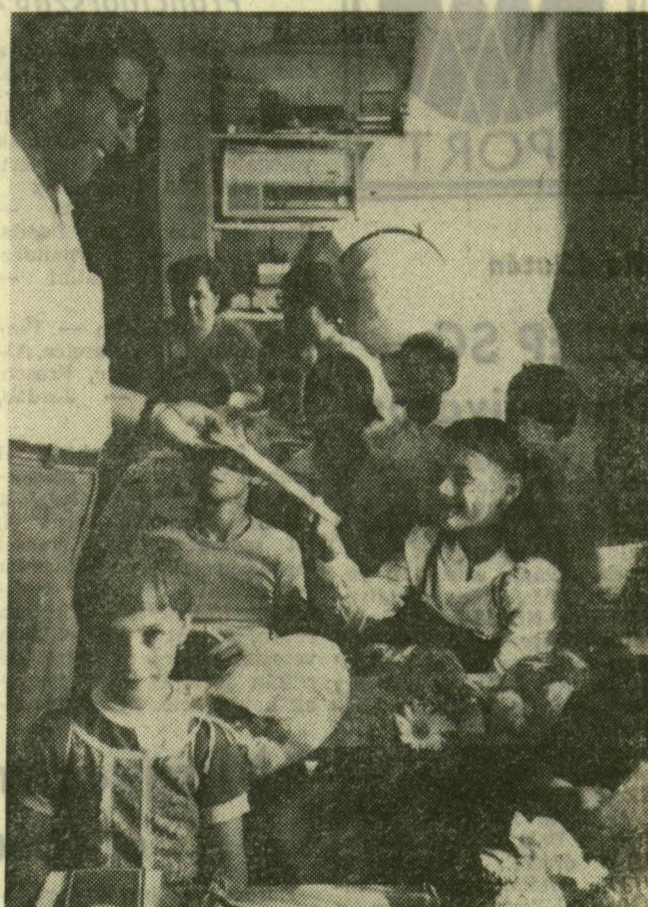
Amióta a családok szétrebbentek a homokba süpedt tanyák udvarából, megváltozott a világ. Elhamarkodott intézkedések siettették e világ pusztulását. A tanyai iskolák mindig is különböztek a többiétől. Hangulatuk megmásíthatatlan. A szülők, kik nemrég még maguk is kínlódtak a betűvetés tudományával — éppoly szorongva várják most is, hogy mire megy a gyerek, mint annak idején, amikor még 30—40 gyereknek szólt az órakezdést jelző tanítói taps. És tisztelik a tanítót, aki pedig pont olyan gazdálkodóvá kényszeredett az idők során, mint ők, mert az apró gyermekökből világ dolgaira fogékony emberpalántát nevel. Emberközeliből kapcsolatok teremődnek még akkor is, ha a tanyai iskolák teljesen elvesztették tekintélyüket. Elvezetett szomorkodnak, tárogtnak éltetőjük, a hangos gyerekzsivaj után.

A padban szorongva

— Elfogytak a gyerekek — mondja Savanya Antal, a perceli iskola utolsó évfázó ünnepélyén. — Igaz, hogy a mostani egy első helyére ötven lennének, de későbbre nem jelentkezett utánpótlás, ezért bezárjuk az iskolát.

A bizonyítvány és a jutalomba kapott könyvek osztásakor ott szorongtak a padokban a néhai diákok is. Sejben Mihályinének például kicsit oldalt kellett fordítani a lábát — akár e sorok írójának —, hogy tisztességgel elférjen a padban. Jaksa Jánosné talán most valami máson gondolkozott, s olyan min törheték fejüket Gera Györgynével, amelyen meg Terecski Júló és Nagy Juciként jót nevettek. Egy viszont biztos: se a Bartucz, se a Molnár, se a Terecski, se a Pálkö, a gyerekek már nem dicsekedhet majd az al-a gyerekeinek, hogy egy iskolában tanultak velük a betűvetést. Gera Lászlóné viszont elmondhatja magáról: Tóth őse is szepítette a kultúra bölcsőjét a múlt század végén. A dedapa ökrökkel hordta az udvarra a törmelékét.

Az araválók beszéde szerint azért nevezték el a kisteleki homoktenger közepére épített iskolát a szabadságharc honvéd tábornokáról, mert állítólag a sarki ezüstnyárfához kötötte lovát. (Az ottani semlyéket is Perczelre keresztelték). Sokan a Kistelek történetét földolgozó egyik korábbi könyvekből tudják, hogy az első tanítók a parti Sisák-tanyában vetették el a kultúra



Molnár József felvétele

Bizonyítványosztás a perceli iskolában

magját és az iskola a századforduló előtt épült. (A tanyai iskolák hiteles történelmi bizonyára pontosabban és hitelesebben tudják, mikor is emelték az épületet, mint a hajdani iskolakerülők.)

Évszázad alatt jó páran vállalták a tanyai lámpás szerepét. A mostani déd-nagyapák palatáblára Tiry tanító úr formáltatta az abécé betűit. Hallani még Bálint, Csúri, Kovács, Csiky tanító bácsiról, Vassné, Kondásné, Lepránné tanító nénről, akik idejük jelentős részét áldozták a tanyai gyerekek tanítására.

Körbe a Pántlikán

Az utolsó mohikán, Savanya Antal, 1969-ben lett az iskola alsó tagozatának tanítója. Akkoriban már nagyon kongatták a vészharangot a tanyai iskolák fölött. Bizonyítványosztáskori beszélgetéskor kiderült, hogy eddig nagy szükség volt az iskolára. Nemcsak azért, mert a faluban nem volt elegendő hely, hanem azért is, mert aki Savanya tanító bácsi keze alól kikerült, szépen helytállt a magasabb mércét állító falusi osztályokban is. Nem kisebb szakértő, mint Seiberényi Jenőné, a kisteleki II. Rákóczi Ferenc általános iskola igazgatója mondotta mindent. A kérdésre, hogy gondot okoz-e a perceli iskola bezárása, így felelt az igazgató: —

— Erről véglegesen majd a tanácsülés dönt. Ösztöi kedvezőbbek lesznek a föltételeink, mert 4 új tanteremmel bővül a kisteleki iskola. A gyerekeket busz viszi hozzá majd, s mi nagyon bízunk a Volánban, hogy járatait a gyerekek igényei szerint igazítja.

— Külön buszt adnak? — A pillanatnyi állapotok szerint a Pántlika úti járat jár majd be ide a perceli iskoláig. Sajnos, azzal csak átszállással tudnak közlekedni a gyerekek, ezért nagyon jó lenne, ha olyan busz közlekedne, amelyik a napközi után indulna és egyből haza hozná az iskolásokat.

Belegondolva...

A perceli Bartucz Ágika otthonról két kilométert biciklizik reggel, majd a volt iskolájától az új iskoláig meg nyolcat döcög busszal — egyszer átszáll a Lippainál — aztán nyolc órától négyig tarul, majd megteszi ezt az utat visszafelé is. Nem kis teljesítmény egy 10 éves kislánytól...

Körülbelül akkora, mint az Északi városrészben lakó családé, aki Petőfitelepre viszi majd reggelként a gyereket mielőtt munkába állna a város másik végén — a gumigyárban. Ha a tömegközlekedésre hagyatkozik, rámegegy 2—3 órája. Talán az iskola lehet az iskolapédája, hogy valami nálunk nem működik tökéletesen. Szervezésből, sajnos, osztályismétlők lettünk.

Majoros Tibor

Június 25—29.

Tanárok nyári akadémiaja

Immáron tizennegyedik alkalommal rendezik meg a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola a Bács-Kiskun, Békés, Pest, Szolnok és Csongrád megyei, illetve a szegedi városi tanács vb művelődésügyi osztályainak, valamint a megyei pedagógiai intézeteknek közreműködésével a tanárok nyári akadémiaját. A június 25—29. között sorra kerülő továbbképzés rendezvénysorozatát idén az általános iskolák történelem és rajz szakos szakfelügyelőknek, illetve vezető pedagógusainak, körülbelül 100 résztvevőnek tartják meg. Megnyitó előadást A történetiség szerepe az ideológiai munkában címmel dr. Koncz János, az MSZMP Csongrád

megyei bizottságának titkára tart, holnap, hétfőn délelőtt 10 órai kezdettel a főiskola dísztermében.

A Tanárok XIV. Nyári Akadémiáján a történelem és rajzoktatás szakmai, valamint oktató-nevelő munkájával kapcsolatos aktuális kérdéseket jó néhány előadáson és szemináriumon dolgozzák föl, részt vállalva ezzel az új oktatási dokumentumok bevezetéséből származó fontos feladatokból. A programban számos előadást konzultáció követ majd, s a közösen végzett munka során különös hangsúllyal tárgyalják meg a képmagnó-felvételekkel illesztéskülönböző tanítási tapasztalatokat.

János, az MSZMP Csongrád

Kincskeresők Szegeden

Mit jelent a ma általános iskolásainak az irodalom? Sokan fölteszik a kérdést: (föltételezzük) a szülők, a késztője tábornyitójában — pedagógusok, a műfaj művelői, költők, írók. Maguk a gyerekek is. Sőt! Forszírozzák, hol a diáknyelv helye a magyarban, az anyanyelvben, van-e elég igényesség önmagukban s a környezetükben (ez utóbbit a veszélyesebb) a választékos nyelvhasználatra. Pedig a kelléktára oly gazdag, oly bőséges az édesnek. Szóvá teszik aggodásukat, biztos, hogy odaválók szólnak hozzájuk a rádióból, a televízióból? Nagyító alá teszik a gyermekeknek és az ifjúságnak szóló irodalmi alkotásokat. Azok biztosan, akik részvételi jogot nyernek a Kincskereső gyermekfolyóirat nyári táborába.

Az úttörőszöveges országos tanácsra, a kincskeresők és a helyi tanács sok éve ad otthont a sárga nyakkenetes kincskeresőknek: az idei június 19-től 28-ig tartó tábor sorrendben a kilencedik. Első évben Zánkán találkoztak az iskolások, majd egy okos gondolat és a vendégszerető tanács Szegedre hívta őket. Hiszen hol is érzékelnék leginkább, mint Szegeden — ahol hazánk egyetlen irodalmi gyermekfolyóirata készült: megnövekedett az érdeklődés a gyermek- és ifjúságirodalom iránt, a társadalom figyelmével arányosan támogatásának mértéke is fokozódik.

Óva intenek szakemberek — mint tette ezt dr. Grezsa Ferenc, a folyóirat főszerkesztője tábornyitójában — a technokrata szemlélet uralmától. A human műveltség nem lebecsülendő, az olvasás közösségi formájára, a kíváncsiság kincsre rábukkannak. S a szegedi Kincskereső táborban nemcsak, hogy megtalálták, de egyre ékeesebbé, csillogóbbá varázsolják a kincset. Örvendhetünk köztük évtizedes sikerrel és jó híren, fölünk vitték a gyerekek. Országszerte megveji Kincskereső táborokat hívnak életre, a szegedi példa nyomán Tatabányán, Egerben.

A kincskeresők nemcsak folyóirat, nemcsak ifjúsági irodalom, hanem mozgalom is, ahogy azt Baka István, a folyóirat főmunkatársa megfogalmazta. Ezen a nyáron a Kincskereső klubok rendezték szegedi, az ercsiek Szeged irodalmi emlékhelyeit ismertették társaikkal, a do-megyes nyelvvel és irodalmi ítéteket adtak elő. A kun-fehértói kincsesek a népi dalmi gyermekfolyóirata készült: megnövekedett az érdeklődés a gyermek- és ifjúságirodalom iránt, a társadalom figyelmével arányosan támogatásának mértéke is fokozódik.

okosodnak, művelődnek táborban. Gózon Ákos Veszprémből: — A Barátom a könyv pályázaton tavaly nyertem, idén másodjára vagyok Szegeden. Tetszik, hogy kicsi, csak 130-an vagyunk. Dr. Bácskai Erzsébet tavaly emlékezetes színjátkozó csoportunkat igazi kis művészekké nevelte. Kövessy Zolt Győrből: — A gimnázium második osztályát végeztem. Ifiveztőként jutottam ismét Szegedre. Harmadjára találkoztam Simai Mihállyal, akinek kezében irogattam. Még ismeretlenül biztatott, ne hagyjak föl a versírással. Csuthi Éva Kecskemétről: — Ötödször vagyok a táborban. Szép helven tanulhatjuk a verscsinálást színjátszást, bárcsak minden gyerekek lenne erre módja...

Mag Edit

Népművészeti vásár

Július 1-én rendezik meg Győrből a hagyományos nyári népművészeti vásárt. A színtere ezúttal is a műemléki belváros sétálóutcája lesz. Az ország minden részéből várnak népművészeket, népi iparművészeket, neves fafaragókat, kézimunkásokat, fazekasokat, vessző- és csuhéfonókat, bőrdíszművészeket, gyertyaöntőket, mézeskalácsosokat,

Több népművész arra is vállalkozott, hogy a vásárlók, nézelődők tarka áradatát vezetői mestersége titkaiba. Őket munka közben láthatják az érdeklődők.

A hamisítatlan vásári hangulatról ősi rigmusokat kántáló kikiáltók, citerazenekarok, pávakörök és néptánc-csoportok gondoskodnak. A szabadtéri műsort egy svéd népi együttes vendégzene-replése színesíti.